

A. 1836.

UTRECHTSCH E

MAANDAG,

T U R K I J E.

KONSTANTINOPEL den 30. December.

De winter is alhier buitengewoon streng; wij hebben reeds 7 grad. onder het vriespunt. Op den gezondheidstoestand heeft die koude gunstig gewerkt. — Op de Zwarteez hebben in den laatsten tijd hevige stormen gewoed, en verscheidene schipbreuken veroorzaakt.

— Ter gelegenheid van de geboorte eens prinses, heeft de Sultan vele gevangenen in vrijheid doen stellen, en aan de militairen geschenken doen uitdeelen.

— In Athene hebben de rebellen den terugtocht aan de Turksche troepen te Scutari willen afsnellen, doch de Stadhouder van Rumelie heeft hen geheel verslagen en de rust in die provincie hersteld.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN den 20. Januarij.

Z. M. de Keizer heeft wederom bezuinigingen bij het leger bevolen. Men verwacht ook de aflossing der bij het leger staande landweerbataillons.

— De Donau is zoo ver het oog reikt, nog met sterk ijs bedekt, hetwelk echter op eenige plaatsen, ten gevolge van het begonnen dool weder, op elkander is gescheven. Men vreest voor ongelukken, ingeval van ijsgang, in de lage gedeelten dezer hoofdstad, ter voorkoming waarvan reeds maatregelen zijn genomen.

— Men houdt zich ernstig bezig met het plan der stoomscheepvaart op den Donau te Ulm; men verwacht uit laatstgemelde stad agenten met aanbeveling van hunne regering tot dat einde.

— De ijzeren spoorweg van Weenen naar Galicie, welke onderneming aan het handelshuis *Rothschild en zonen* is toevertrouwd, zal 60 duitsche mijlen lang, en in 3 of 4 jaren voltooid zijn. Het daartoe benodigd kapitaal is op 12 mill. guldens bepaald. Deze som is verdeeld in 12000 actien, elk van 1000 fl. De onderscheiden handelshuizen van *Rothschild* zullen wel het grootste gedeelte daarvan nemen; de overige actien zullen bij inschrijving worden verleend. De betaling zal naar evenredigheid der vordering van den weg geschieden, en voor het gesloten geld zal men voorloopig 4 pCt. genieten.

— De Engelsche kapiteins *Ross* en *Trinkwater*, die lord *Durham* naar Oost-Indië vergezeld hebben, en die, op last van het Engelsche ministerie, de monden van den Donau en de Delta hebben onderzocht, hebben, op hunne doortreide alhier, een bezoek bij den Engelschen ambassadeur afgelegd, en een verslag van hunne bevindingen gegeven. Engeland schijnt zich veel gelegen aan de Zwarteez te laten leggen.

— De 5 pCt. Metall. 102½; 4 pCt. 99½; 3 pCt. 75½; Bank. 1367.

WEENEN 22. Januarij.

Brieven uit Athene van de eerste dagen van Januarij, oyer Ancona ontvangen, bevestigen, dat de koning van Beieren aldaar, even als zijn zoon, koning *Otto*, de beste gezondheid geniet.

— Prins van *Mettelnich* in den nacht van den 18. van het hal van prins van *Esterhazy* komende, zag een werkmans op de straat liggen, die door de koude verstijfd was. De prins ging uit zijn koets, deed een geneesheer halen, en ging niet eer heen, voor hij zich overtuigd had, dat de man gered was.

— Uit Belgrado schrijft men van den 14. Januarij, dat de pest, in weerwit van het koude jaargetijde, op verscheiden punten van Macedonie voortwoedt.

— Uit Galaz schrijft men van den 23. Dec., dat de Oostenrijksche brk, waarmede de Sultan geschild en oorlogsbehoeften aan prins *Milosh* heeft ten geschenken geschonken, groot gevaar heeft gelopen, om door het ijs op den Donau te verongelukken.

— De 5 pCt. Metall. 102½; 4 pCt. 99½; 3 pCt. 75½; Loteu 118; Bank. 1364.

MUNCHEN den 25. Januarij.

De boekwerkjes *Fieschi*, van *Ernst Ortlepp*, en de staatkundige gedichten, van *Georg Fein*, zijn alhier in beslag genomen.

— Volgens berichten over Athene, wordt het eiland *Samos* door de Turksche vloot geblokkeerd, die de uitlevering van de aanstokers des oproers vordert.

— De actien van den *Ludwigs-ijzeren-spoorweg*, welke voor 14 dagen nog 120 a 130 stonden, zijn thans reeds tot 170 in 100 getezen.

FRANKFORT den 27. Januarij.

Het verdrag waarbij Frankfort tot het groote Duitsche tol-stelsel is toegetreden, is den 2. dezer te Berlijn gesloten.

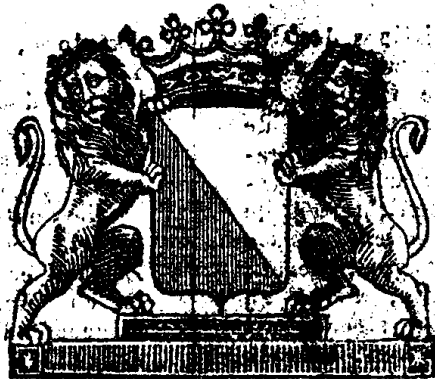
— H. K. H. de Groothertogin van Hessen is den 27. Januarij te Darmstadt overleden; waardoor de Groothertog en zijne familie in diepen rouw zijn gedompeld.

— De *Gazette Piemontaise* berigt, dat H. M. de Koningin van Napels den 16. dezer bevalen is van eenen prins, die onder meer andere namen die van *Frans Emmanuel* heeft bekomen.

— Den 2. Januarij stond de thermometer in Graauwvaenderland (Zwitserland) 26 gr. van Reaumur onder nul. Den 5. en 6. viel er zod. veel sneeuw, dat men voor sneeuwvallen vreesde; en werkelijk had er te *Prestigau* eens plaats, waarbij verscheidene personen het leven verloren.

— Volgens de *Augsburgsche Zeitung*, ziet men te Rome eenige vreemdelingen op het meer van de *Villa Borghese* schaatsen rijden; voor de inwoners van Rome is dit een zeldzaam verschijnsel. Den 10. Januarij heeft aldaar eens aardbeving plaats gehad.

— De heer *Gutzlaff* houdt zich nog in de streken van China op. Den 9. Mei jl. wilde hij met den heer *Finlay* en andere Engelschen het thee-distriet van *Boheo* bezoeken. Zij waren met een gondel den mond van de rivier *Min* opgevaren, en bewonderden de schoone oevers, toen zij door de Chinezen met kogels werden begroet, en verdreven. Twee personen waren in den gondel gewond.

COURANT.

DEN 1. FEBRUARIJ.

F R A N K R I J K.

PARIJS den 26. Januarij.

De zaak van *Fieschi* zal den 30. Januarij voor het hof der pairs dienen, hetwelk tegen dien dag zal bijeengeroepen worden. *Fieschi* zal door de advokaten *Parquin*, *Châix-d'Est-Ange* en *Patorni* worden verdedigd; *Pepin* door de advokaten *Dupin* en *Maris*, en *Morel* door den advocaat *Dupont*.

— De Russische ambassadeur van *Pahlen* heeft den 26. de Russische bijeenkomsten met onzen president, *de la Fayette*, had. Men meent, dat de inlassing in het adres van de kamer ten opzichte Polen daartoe aanleiding heeft gegeven. Zoo lang het fransche ministerie niet van de onafhankelijkheid van Polen gesproken heeft, heeft de Russische ambassadeur zich gehouden, of hij zich aan het amendement van den heer *de Morray* niet liet gelegen leggen; doch zoodra de heer *de Broglie* zijne vorderingen op de uitvoering van het verdrag van Weenen heeft herhaald, is er tusschen hem en den heer van *Pahlen* een levendige woordenwissel ontstaan.

— Een agent van Rusland, de heer van *Toploff*, die zich eenigen tijd in Parijs heeft opgehouden, met last, om de voortgangen van kunsten en industrie in Frankrijk nauwkeurig gade te slaan, en dienstig voor Rusland te maken, is naar Londen vertrokken, alwaar hij voor meer dan 600,000 fr. machines voor Rusland zal koopen.

— Men wil, dat sedert de revolutie van Juli, drie ministers van Frankrijk van Keiser *Nicolaus* de *Wladimir-orde* hebben ontvangen; doch dat zij er geene bekendheid aan hebben durven geven, om het volk niet te verbitteren.

— Prins *Jerome Bonaparte* heeft Zwitserland verlaten, om zich naar Stulgard te begeben; door het verlies van zijne gemalin te sterk getroffen, is hij onderweg ernstig ziek geworden.

— Van de Spaansche grenzen wordt gemeld of bevestigd, dat er den 16. en 17. Januarij een tirailleur-gevecht tusschen de *Carlsten* en de *Christinos*, bij *Villarsal*, 3 a 4 uren van *Vittoria*, heeft plaats gehad. De generaals *Evans* en *Cordova* hadden in laatstgemelde stad 23,000 man bij een; zij hadden hunne beweging den 16. in 3 kolonnen begonnen; de een bezette *Villarsal*, de 2de is op *Salinas* getrokken, op den weg naar *St. Sebastiaan*, terwijl de 3de op *Guebara*, op den weg naar *Salvatierra*, post heeft gezet. De *Carlsten*, onder bevel van den generaal *Eguia*, staan te *Salinas*.

PARIJS den 27. Januarij.

De *Moniteur* deelt eens lijst mede der Polen, welke goederen, in gevolge het vonnis van de Russische militaire Commissien, in beslag zijn genomen. Vele onzer dagbladen zijn hierover verstoord, en meenen, dat om gouvernement daardoor het kabinet van Petersburg in de hand werkt.

— Nopens de vermindering der 5 pCt. renten verneemt men, dat van de commissie voor het budget 23 leden voor dien maatregel, en 13 leden er tegen zijn.

— Het *Journal des Débats* zegt, dat de *Bals* en *Capoteu* aan het Hof gedurende het proces van *Fieschi* zullen gescherst blijven.

— Eene télégraphische dépêche kondigt aan, dat er voor drie dagen een bloedig gevecht in de omstreken van *Vittoria* heeft plaats gehad, hetwelk voor de *Christinos* gunstig is uitgevallen, alhoewel de *Carlsten*, volgens hunne gewoonte, zich zelve de overwinning toeschrijven. — Het dagblad *la Sentinelle* bevestigt deswege het volgende:

» Het stoomschip *la Reine Gubernadora* heeft te *St. Sebastiaan* dépêches van den generaal *Cordova* aangebragt, als ook de tijding van de overwinning der *Christinos*. Na het gevecht, hebben de *Christinos* 14 dag het slagveld behouden. De *Carlsten*, hebben 300 dooden en gekwetsten gehad.

— Men leest in de *Rhore de Bayonne* van den 23., dat de troepen der koningin den 20. in de vallei van *Erro* eens overwinning hebben behaald. Brieven van *Bayonne* van den 22. Jan. zeggen, dat de gevechten van den 16. en 17. niet beslissende zijn geweest.

— De Fondsen waren den 27. 4 pCt. 109, 40; 3 pCt. 80, 60; Diff. 19; Ard. 498; Pass. 161; Bdz. 131.

PARIJS den 28. Januarij.

Het voorstel ter vermindering der 5 pCt. renten is gisteren door den heer *Gouin* op het bureau van den president nedergelegd. Een den hebben de bureaux der kamer met een groot meerderheid de lezing en de ontzetting van het voorstel aangenomen. De heer *Passy* is benoemd tot president der Commissie van het budget en de heer *A. Cousin* tot secretaris.

— De hertog van *Orléans* is weer, het eerst sedert zijne terugkomst uit Afrika in het publiek verschenen.

— Onze dagbladen behelzen alle redeneringen over de reductie der renten. Het *Journal des Débats* verklaart er zich tegen, en meent, dat daardoor groote verdeeldheid in de kamer zal gebragt worden. » Na een onrust van 4 jaren — zegt hij — waren wij rustig. Thans zal men ons uit een politieke crisis in een financiële crisis werpen. De renteniers stellen met 1 van hun inkomen de herstelling der orde betalen.

— Het gendotschap ter afschaffing der slavernij, dat tot leden heeft de heeren *de Broglie*, *Delaborde*, enz., zal in de kamer een voorstel doen, om den tijd te bepalen, waarop de slavernij op de fransche eilanden zal ophouden.

— De *Moniteur-Algerien* van den 13. Januarij spreekt van geene gevechten, maar deelt een besluit van den maarschalk *Clauzel* mede, waarbij hij de provincie van *Oran* in drie bejlicke en een arrondissement verdeelt, te weten: de bejlicke *Tlemcen*, *Mostaganem* en *Chilif* en het arrondissement *Oran*.

De berigten uit Spanje bevestigen, dat de Christinos den 16. eenig voordeel hebben behaald, als hebbende de generaal *Cordova* zijne stelling te Arlaban genomen; den 17. hebben de Carlisten te vergeefs getracht, hen van daar te verdrijven. Den 19. waren de beide legers in elkanders tegenwoordigheid; *Cordova* had zijn geslacht te Venta-Meha, een gebouw tegen over de Carlisten, geplaatst. Den 20. waren te Barga slechts 300 Carlisten; terwijl de overige van daar tot Irun door *Eguia* waren opontboden. — De Carlisten hadden sedert lang Pradeconte, in Neder-Aragon, bezet; doch toen de kolonel *Nallier* den 11. aldaar aankwam, waren zij vertrokken; hij vorderde levensmiddelen, doch ontving steenen uit de vensters. Dadelijk deed hij het plaatsje in brand steken, hetwelk dan ook, behalve de kerk in den asch werd gelegd. Het bleek nu, dat vele Carlisten zich nog aldaar verborgen hielden. Deze werden allen gevat, en dadelijk doorgeschoten. Te Saragossa was de verbittering tegen de Carlisten even groot, als te Barcelona. Om een dergelijk moordtooneel voor te komen, heeft de kriegsraad eenige Carlisten ter dood veroordeeld, als de kolonel *Cortes*, de kapitein *Rios*, de priester *Parcial*, enz., die allen zijn ter dood gebragt. In weerwil van dien, vreesde men den 19. nog voor onlusten, en hadden vele rijke families de stad verlaten. Zelfs *Mina* werd in de oproergeschriften met den dood bedreigd, om dat hij niet naar de stem van het volk hoorde. Er hadden verscheidene arrestaties plaats gehad, en vele vreemdelingen waren de stad uitgeweerd.

— De fondsen zijn den 28. Jan.: 5 pCt. 109,15; 3 pCt. 80,30; Diff. 18½; Ardoin 48½; Pass. 16.

N E D E R L A N D E N .

GRAVENHAGE den 29. Januarij.

De nieuwe Engelsche minister aan ons hof, sir *Edward Disbrowe*, is gisteren alhier aangekomen.

— De fransche gezant, de baron *Mortier*, wordt binnen kort ook alhier verwacht.

MIDDELBURG den 27. Januarij.

Op heden had hier het volgende ongeluk plaats: zekere *Jacob Reinoud*, dezen morgen voor het eerst op de werf der commercie-compagnie werkzaam zijnde, bestond zijne eerste bezigheid om, met een aantal andere werklieden, een zwart stuk hout te vervoeren, bij het nederleggen waarvan, en met als toen er nog onder door te willen gaan, hij door hetzelfde zoodanig aan het hoofd getroffen werd, dat hij weinig tijds daarna is overleden.

UTRECHT den 31. Januarij.

Den 26. is te Ter Neusen het 10de perceel vestingwerken voor f 262,000, aangenomen.

— Het belgische dagblad *de Lynx* deelt de verzekering mede, dat prins *Talleyrand* op de Conferentie van Londen verscheidene pogingen heeft aangewend, om Philippeville en Marienburg voor Frankrijk te verkrijgen, welke plaatsen in 1815 aan Nederland zijn afgegaan. In weerwil van zijne intrigues, om dit zijn doel te bereiken, waarmede hij zijn staatkundig leven wilde bekroond zien, werd hem geantwoord: „Dat Frankrijk geen enkel dorp van België zou verkrijgen.” — Ofschoon wij — zegt *de Lynx* — thans afhankelijk van Frankrijk zijn, blijft de toekomst ons gunstig. — Frankrijk zal zijne hoerschzuchtige plannen zien verijdelen.

— Volgens bericht uit Keulen, van den 24. Januarij, was het water, hetwelk, ten gevolge van den tot eene vervaarlijke hoogte door aan- en overschuiving zich bij Lutley gevormd hebbenden ijssdam, boven denzelfden, bij Oberwesel en Canb, tot eene buitengewone hoogte gerezen was, door de opgestapelde ijs-massa's langzaam heen geëijpeld, en stond thans bovenwaarts zeer laag, hetgeen grond geeft om te verwachten, dat het bedoelde ijs niet in massa afdrijven, maar zich langzamerhand van zelf opruimen zal, en men dus voor de scheepvaart van dien kant geene verdere belemmering te vrezen heeft.

— Vele dagbladen spreken van een huwelijk van den jongen Koning *Otto* van Griekenland met eene engelsche prinses; onze correspondent in Parijs meent het beter te weten, en zegt, dat Koning *Otto* met eene dochter van den Oostenrijkschen aartshertog *Karel* in het huwelijk zal treden.

H O O G E R O N D E R W I J S .

Nederland. — Bij besluit van Z. M., is tot gewoon Hoogleraar in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de Hoogeschool te Groningen benoemd de heer *Petrus van Limburg Brouwer*. — Den 28. Jan. heeft hij zijn post aanvaard met eene redevoering: de *Historia ceterarum artium ac disciplinarum duce ac magistra*, d. i. over de Geschiedenis, als gids en leermeesters der overige kunsten en wetenschappen.

N E N G E L W E R K .

IETS over de opdracht van het erfelijk souverain gezag aan *WILLEM I. en zijne nakomelingen*.

Wanneer men de meest gezaghebbende schrijvers van de Vaderl. Historie en de vele beknopte en uitvoerige naschrijvers raadpleegt, dan hebben de zonen van *WILLEM I.* geen regt gehad, souverainen van Holland te wezen; maar dan is de meer dan ondergeschikte betrekking, welke 's lands Staten aan zijne zonen en nakomelingen door den wil des volks hebben opgedragen, eene geheel onverpligte zaak geweest; of met andere woorden, de opvolgeren van *WILLEM I.* waren niet bij de gratie Gods, noch op grond van eene wettige opdracht, maar alleen bij de gratie der Staten, *stadhouders* en als zoodanig slechts eerste ambtenaren van den Staat.

Partijde of oppervlakkige beoefenaren van 's lands geschiedenis mogen het met deze staatkundige ketterij eens zijn; de grondige kenner derzelve kan niet anders dan een tegenovergesteld gevoelen koesteren. Een blik op de ware toedragt der opdracht van de grafelijkheid aan *WILLEM I.* zal deze meening bevestigen. Den onsterfelijken vader des vaderlands was, nadat hij alle zijne schatten en goederen aan de redding zijns geliefden volks uit de klauwen der inquisitie en de dwinglandij van *PHILIPS II.* had opgeofferd, door 's lands Staten, de uitoefening der hoogste of souveraine magt onder den titel van Gouverneur opgedragen. Hij was dus geen stadhouder of landvoogd, die zijne magt van eenen vorst ontleende (deze immers had men in 1581 plegtig afgezworen); neen het was een vorst van oppermagtig dielatoriaat, hetwelk men hem, alleen getemperd door eenen raad van state en door de gewestelijke Statenvergadering, hoofdzakelijk ter regeling der finantieele belangen, verlee de.

Intusschen dit middelpunt van magt, hetwelk *provisoir* dat van afgezworen vorst verving, moest eindigen met den dood de

dielators, Gouverneurs, of zoo men Prins *WILLEM* noemen mogt. Te regt haarde derhalve het vooruitzicht van 's Prinsen vroegeren of lateren dood, beklemmende zorg aan de natie; want met die dood liep de pas herwonnen vrijheid te gelijk gevaar, om te sterven, het schip van staat, om te stranden en de natie zelve, om eene rampzalige prooi te worden van priesterwraak en tyrannenwoede.

Niets natuurlijker derhalve dan dat het Nederlandsche volk en inzonderheid de inwoners der nu geheel bevrijde provincien Holland, Zeeland er ernstig op begonnen bedacht te worden, om den hersteller en beschermder van hunne onafhankelijkheid, het reeds door hem uitgeoefend wordend gezag *erfelijk* op te dragen en zulks onder denzelfden titel als de afgezworen dwingeland door erfregt gedragen had. Dit plan, geheel in het belang des lands, werd dan ook door *WILLEM* niet voorgedragen of deed hij dit niet door anderen voorstellen: Neen, de Staten der genoemde gewesten (de overige worstelden nog tegen de legers des tyrans) noodigden den prins *herhaaldelijk* uit, de erfelijke waardigheid van Graaf en Heer aan te nemen; en niet dan na langdurig beraad, bewilligde vader *WILLEM* daar eindelijk in.

Wagenaar, die in alles wat niet geheel tegen Amsterdams afzonderlijk belang strijdt, veel onpartijdiger is, dan sommigen hem willen doen doorgaan en die daarom meestal te regt *naauwkeurig* genoemd wordt, geeft in het 7e deel zijner historie een uitvoerig bericht dezer opdragts-geschiedenis; daaruit blijkt niet alleen, dat de origineele akte van opdracht door de edelen en alle de steden van Holland *geteekend en gezegeld* was, ook door de regeringen van Amsterdam en Gouda (pag. 513), maar bovendien, dat die akte door eene bezending van vijf edelen en de gemagtigden van alle de steden (uitgenomen Amsterdam en Gouda) in den Haag aan den prins werd *overgeleverd*: » het geschiedde (zegt *Wagenaar* pag. 518) op den 7. van Wintermaand, 's morgens ten elf ure, in de slaapkamer zijner Doorluchtigheid: » dat is, volgens de Hofzeden van die dagen, op 's vorsten *levée*, den gewonen tijd tot het ontvangen van plegtige bezendingen.

Wagenaar deelt de letterlijke inhoud van den opdragtsbrief niet mede; doch dezelve berust thans in 's Gravenhage in het archief der koninklijke bibliotheek, en is voor iederen fatsoenlijken bezoeker aldaar bij den verplichtenden heer bibliothecaris *Holtrop* te zien. Uit dien inhoud blijkt, dat al wat er nader over *voorwaarden* nog te regelen bleef, geheel ondergeschikt was aan de stelligheid der zaak zelve. Onbetwistbaar waren de voorwaarden der opdracht, of, gelijk men thans het noemt, van de constitutie zeer liberaal; de prins moest dezelve bij zijne inhuldiging bezweren en ook over die voorwaarden werd men het eens; dezelve werden (men lette wel) *Staatsgewijze vastgesteld*, ofschoon tegen het advies van Amsterdam en Gouda. *Wagenaar* noemt deze voorwaarden slechts een *ontwerp* door eene commissie geredigeerd en spreekt niet van dezelve als van een *stellig besluit*. Dit laatste vindt men in eene *waerachtige Historie van de opdracht des Graeflickheits van Holland, aan den Prins van Oranien Willem den Eersten, &c.*, zijnde een traktaat destijds in druk uitgegeven en bij schrijver in bezit, hetwelk overigens de genoemde voorwaarden even als *Wagenaar* behelst. » Deze (zegt het traktaat) na meenighoudigh beraden, werde althans getroffen en vastgesteld; en ten slotte: Dit bescheydt (dit origineel staatsstuk) was onderteykent bij 's Prinsen gheheymschrijver *Bruyninck* en den voorspraek van *Hollant, Paulus Buys*.

Er ontbrak derhalve aan de geheele zaak niets dan 't plegen der inhuldiging, hetwelk alleen geschorst werd door *verscheyde tusschenvallende hindernissen*; deze waren: het nog terug houden van Amsterdams en Gouda's toetreding tot de bereids *staatsgewijze bepaalde* voorwaarden, eene toetreding echter, welke men, om de goede harmonie in den staat, te regt wenschelijk keurde. Om hiertoe te geraken, vaardigden 's lands staten eene commissie af van drie leden, met name, de heeren jonker *RUTGER VAN DEN BOETSELAER* en de raadsheer *SEBASTIAAN VAN LOEN*, met eenen derde van wege den prins, naar Gouda, mitsgaders den raadshoofdman *ADRIAAN VAN DER MYLE* en jonker *JOHAN VAN MATHENES*, ook met eenen derde naar Amsterdam; doch (het meergenoemd traktaat, dat ons dit alles meldt, voegt er dit uitdrukkelijk bij) tevens met last, om, *ingheval van wangeheoor hun openlick aen te tuygen* (legaal te beteekenen) *dat men verstant, het voltoeyen des wercx daerom niet langer te staken*.

Hoedanig het wedervaren dezer heeren geweest zij, geeft het traktaat niet op, doch het meldt, dat *eer de ghemachtigden veralagh van hun wedervaren deden, syne Doorluchtigheidt overleed*.

Dit overlijden had, gelijk bekend is, plaats op den 10. Julij 1584, door de moorddadige hand van *BALTHASAR GEERARDT OF GEEKAARTS*. 's Prinsen inhuldiging werd derhalve alleen door zijn plotselijken dood verhinderd. Niets dan eene bloote formaliteit ontbrak. Al het overige had wettig plaats gehad, de prins stierf als wettig graaf van Holland; hiervan waren niet alleen 's prinsen hofgezin, maar ook de edelen en voornaamste steden van Holland, dermate overtuigd, dat, toen des overledenen hofmeester ter vergadering van Holland voorloeg, of men zich ook, bij 's prinsen uitvaart, van de wapenen des graafschaps van Holland bedienen zou? daarin de edelen of ridderschap, benevens de steden Haarlem, Delft, Leiden, Rotterdam, Schiedam, Gorinchem, Briele, Hoorn, Enkhuizen, Geertruidenberg en Heusden *bewilligden*, en wel *uit aanmerking van het geene men met den prins gehandelt had*; » doch (vervolgt *Wagenaar*, die dit uit de resolutien van Holland overneemt) Amsterdam en Gouda, waarbij zich nu ook Dordrecht en Alkmaar voegden, konden er niet toe verstaan, waarop het achter bleef.

Wanneer men deze geheele toedragt van zaken aandachtig overweegt, dan weet men waarlijk niet waar men zich meer over te verwonderen hebbe of over de staten in het plotselijk vertreden van hun eigen werk en het gedwongen onteigenen van het wettig erfregt van *WILLEMS* zonen, of over de onverschilligheid des volks, hetwelk dit alles lijdzaam dulde of eindelijk over het stilzwijgend berusten in dit alles door de prinsesse weduwe als moeder, pleegmoeder en voorgedragene zonen. Eene stilzwijgendheid, die inderdaad het oordeel der nakomelingschap wegens het al of niet geoorloofde dier onteigening bevangen heeft. Het behoort tot de kritiek der historie, de oorzaken dezer uitkomsten naauwkeurig te onderzoeken. Wij willen dit kortelijk beproeven: Wat bewoog de staten, althans die groote meerderheid, welke nog bij de begrafenis des prinsen hem als graaf wilden beschouwen, om straks daarna, niemand zijner zonen in hun erfregt te erkennen en de gedane wettige handeling als eene door den dood vernietigde zaak te beschouwen. Men denke hier hoofdzakelijk aan het staatkundig stelsel, waarvan de voornaamste toengaven uitgingen; zulks was eigenlijk eene veelregering van aanzienlijken, eene aristocratische republiek. » Ondanks zich zelve, had men *WILLEM I.* tot graaf en heer aangenomen; want door deze genoot men den bijstand van Engeland, van de Fransche Hugenootten en van vele aan *WILLEM* verkleefde Duitse vorsten; deze zelf had aan 's lands zaak zijn geheel bijzonder vermogen opgeofferd. Het

vaderland was dus zijn schuldenaar voor onberekenbare sommen; bovendien hij genoot de liefde en het vertrouwen der geheele natie. Nu echter WILLEM niet meer leefde, meenden zij zijn geslacht niet meer noodig te hebben en namen de gelegenheid te baat, als zelf regeerders in zijne plaats op te treden, of wanneer de drang der omstandigheden het niet toeliet, zich op hunne soevereine zetels te bevestigen, dan ten minste wilden zij de handen ruim houden, om aan Frankrijk of Engeland de oppermagt op te dragen, gelijk zij spoedig daarna werkelijk deden. Het kan mogelijk eenigzins ter hunner verschooning strekken, wanneer wij hierbij opmerken, dat het met 'slands pas herkregeene vrijheid allerhagheleijst stond en dat het dus 't veiligst was, zich in de armen van koning HENDRIK of van ELISABETH te werpen, ten einde van PHILIPS niet herwonnen en verpletterd te worden. Doch zij hadden daarbij althans 'sprinsen zonen geheel schadeloos moeten stellen en deze bewegen, om op eene plegtige wijze van het hun toekomend regt te abdiceren; doch de heeren Staten van dien tijd waren inderdaad al sneldraaijende weerhanen, ware Janussen, mannen met twee aangezichten, één naar hun eigen stamhuis en een naar den magtigsten beschermer, of liever een gezigt op den redder van het oogenblik en één naar eenen volgenden, die hen nog beter geleek. MATTHIAS had dit ondervonden; LEICESTER ondervond dit later, en alleen door den stelligen wil des volks en zijn eigen heldenzwaard ontkwam MAURITS een gelijk lot.

Maar nu de natie zelve. Hoe duldte deze zulk eene stellige schending van het met dezelve verlosser en vader gesloten staatsverdrag? Ziet hier de waarschijnlijke redenen: 1e. Was dezelve bijna moedeloos door de veelvuldige rampen, die zij geleden had, en was zij daardoor geldelijk geheel uitgeput, waaruit gevolgelijk eene doodelijke apathie of onverschilligheid geboren werd, waaruit zij later alleen door MAURITS heldenfeiten werd opgewekt. 2e. Was zij bevreesd voor den bedreigenden PARMA; en ten 3e. had zij het hooft oog geslagen op de magtige Protestantsche ELISABETH van Engeland, als het eenig redmiddel, om op den duur aan Spanje ontrokken te blijven.

Doch eindelijk MAURITS zelve en de weduwe zijns vaders, zijne pleegmoeder, benevens 'sprinsen hofgezin, waarom trokken deze zich de zaak niet met kracht aan en berustteden zij na eene enkele mislukte poging bij de begravenis des prinses in de vernietiging van het erfregt op den grafelijken stoel? — Moeijelijk inderdaad is het, om (terwijl de geschiedboeken hierover geheel zwijgen) eenig stellig licht hierover te verspreiden. Mijn antwoord rust dus alleen op waarschijnlijkheid en op gevolgtrekking. Zie hier hetzelfde: MAURITS, een 17jarig jongeling en nog onberoemd in Nederland en Europa, vond geen steun bij eenig hof. Het minste bij Frankrijk en Engeland, die de aangeboden oppermagt wel voor het tegenwoordige weigerden, maar er toch op vlamden in de toekomst; en, na aan LEICESTER de magt zijns vaders (de erfelijkheid alleen uitgezonderd) kort daarna was opgedragen, was bij hem alle hoop verloren en liet hij zich listig in deze zaak verschalken door een provinciaal stadhouderschap aan te nemen, onder LEICESTER. Deze aanneeming was eene doodwerkelijke delegatie van MAURITS zijde, van zijn regt op de soevereiniteit in plaats zijns vaders.

Hier kwam bij, dat zij, WILLEMS weduwe, en het geheele hofgezin van den goeden wil der staten ten eenemale afhingen, alzo 'sprinsen boedel in eenen zeer desolaten toestand verkeerde en onder sequester stond ten gevolge van al zijne opofferingen ten dienste der vrijheid en der verbeurdverklaring van zijne goederen, onder het gebied van PHILIPS liggende; doch voornamelijk bedenke men hierbij, dat de vastgestelde constitutie aan de staten de keuze liet, welke der zonen van den prins (wanneer hij er meer dan een natie) den vader als graaf zou opvolgen. De staten konden dus behalve hem, nog kiezen tusschen zijnen bij eene vorige gade verwekten oudsten zoon, in Spanje gevangen; en tusschen het nog niet éenjarig kind, verwekt bij zijne laatste gemalin LOUISE DE COLIGNY. MAURITS was dus van zijne keuze niet geheel zeker; want ook de prinses weduwe bleef mensch en moeder bij alle hare deugden, en wie weet, of de staten, ter harens gevalle en om hare betrekkingen met den Franschen adel, niet harens zoon gekozen hadden, iets, waarvoor dus de staten lang zouden hebben kunnen alleen regeren.

Dat MAURITS dit later, toen hij de roem werd van Europa, niet vergat, leert ons de geschiedenis op meer dan eene plaats; dat hij daarin door vele aristocraten, vooral door OLDENBARNEVELD, werd gedwaarschoot, is buiten twiifel, en dat hij na den val dezers anders grooten staatsmans zijn regt niet op de punt zijns zwaards heeft doen gelden, doet eer aan zijne gematigdheid en grootmoedigheid, ofschoon hij de natie aan zich zou verplicht hebben; den schroom voor de aantijging der zelfzucht te hebben overwonnen. Dan MAURITS was in de legerkampen opgevoed; hij was ongehuwd en had dus geene wettige kinderen, en zijne betrekkingen ter linkerhand, de bekende adellijke dame van Mechelen en haar kroon, waren hem te dierbaar, om eene staatkundige verbindtenis te verlaten.

Ik mag genoege gezegd te hebben ten betooge, dat WILLEM I niet tegenstaande het uitspel van door den dood alleen verhinderde formaliteiten, regtens (jure) geweest is GRAAF VAN HOLLAND; dat één zijner zonen hem in die waardigheid had behooren op te volgen, en dat derhalve alle de mindere qualiteiten, welke 'slands staten aan zijne nakomelingen niet zelden door het volk huns ondanks hebben opgedragen, eene niet halve vergoeding geweest zijn voor het wettig regt, dat men aan het Oranjestad bij den dood van vader WILLEM onwettig en onedelmoedig had ontnemen.

S.

BURGERLIJKE STAND.

BIJ DEN BURGERLIJKE STAND te Utrecht zijn van den 24. tot den 31. Januarij 1836 ingeschreven:

Gehuwden 10 paar, Geborenen 28, Overledenen 36.

PRUZEN DER NAVOLGENDE ARTIKELEN TER UTRECHTSCHEN MARKT, OP DEN 30. JANUARIJ 1836.

Witte Tarwe (oude) van f 5.00 tot f 6.60; (nieuwe) van f 5.90 tot f 6.20; Rooke Tarwe (oude) van f 5.90 tot f 6.50; (nieuwe) van f 5.80 tot f 6.20; Rogge van f 4.40 tot f 5.00; Gerst van f 3.80 tot f 4.10; Bockweit van f 5.40 tot f 5.80; Havet van f 2.65 tot f 3.60; Roter f 0.50 tot f 0.80; het pond; Kaas van f 28.25 tot f 34.50 de 100 panden; Aardappelen van f 1.50 tot f 2.00 de mudde; Rundvleesch van f 0.37½ tot f 0.42½; Kalfsvleesch van f 0.47½ tot f 0.52½; Schapen- of Lamsvleesch f 0.25 tot 0.30; Varkensvleesch van f 0.40 het pond.

BORER te Sneek, Dingsdag den 26. Januarij, f 32.50, a f 33.50.

(274) * * Getrouwd: S. VAN HAVEN

en

M. N. DE HAART

Utrecht 27. Januarij 1836.

Stekkende deze algemeene tevens tot bijzondere kennisgeving aan Familie en Vrienden zoo binnen als buiten de Stad:

(275) * * Heden overleed tot mijne en mijner Kinderen bitterste smart, mijn hartelijk geliefde. Echtgenoot HERMANUS JOHANNES CALES, na een kortstondig lijden, in den ouderdom van ruim 57 jaren, waar van ik er 30 met hem in een genoeglijken echt mogt vereenigd zijn. Wat ik en mijne acht kinderen, waaronder verscheidene die hun verlies niet kunnen beseffen, aan hem verliezen, zal een ieder gevoelen; doch de hoop en het vertrouwen, dat hij in betere gewesten is overgegaan, doet ons stilzwijgend in ons lot berusten.

Utrecht 30. Januarij. 1836.

Wed. C. CALES.

Geb. VAN EMMERIK.

Op uitdrukkelijke begeerte van den Overledene, zal de rouw door de Weduwe alleen worden aangenomen.

(276) * * Het is acht dagen na het verscheiden mijner onvergetelijke Echtgenoot, en God vraagt een nieuw offer: de jongste mijner lievelingen, een veel belovend knaapje van ruim dertien maanden nam Hij in den laten avond dezes dags tot zich.

In deze dubbel droeve omstandigheid gelieve men dit berigt als het eenige aan te nemen.

Utrecht 27. Januarij 1836.

A. VERVOOREN.

(277) * * De Ondergeteekende, gevoelig voor de deelneming harer Stadgenooten bij het afsterven van haren waarden Echtgenoot, betuigt daarvoor bij deze haren opregten dank.

Utrecht den 1. Februarij 1836.

D. GODEE,

Wed. H. VAN ASPEREN.

THEATRE D'UTRECHT.

(278) * * No. 3 DE L'ABONNEMENT.

Pour la première représentation avec Mad. PONCHARD, première chanteuse du théâtre de l'opéra comique à Paris.

La troupe de l'opéra français d'Amsterdam, sous la direction de Mr. A VAUTRIN, aura l'honneur de donner, Lundi le 1. Février 1836: Une première représentation de la reprise de:

LA PIE VOLEUSE.

Opéra en trois actes, musique de Rossini. Mad. PONCHARD remplira le rôle de Ninette.

NB. VU LA GRANDEUR DU SPECTACLE, LE VAUDEVILLE ANONNÉ SERA JOUÉ UNE PROCHAÎNE FOIS.

On commencera à 6½ heures très précises, mais les portes ouvriront à cinq heures.

PROGRAMMA

voor het STADS-CONCERT op Zaterdag 6. Februarij 1836.

Ie Deel.

1. Symphonie no. 4 van Beethoven, (1e gedeelte).
2. Concert voor de Piano-Forte van Herz; door Mejuff. Haack.
3. Aria uit de Opera Camilla, van Paer, met Obligaat-Clarinet; door den Hr. W. P. de C. Vrugt.
4. Symphonie no. 4 van Beethoven, (2e gedeelte).

Ile Deel.

5. Ouverture van Romberg.
6. Aria uit de Opera die Entführung, van Mozart; door den Hr. W. P. de C. Vrugt.
7. Introductie en Variatiën voor de Piano-Forte à quatre mains; van H. Enckhausen; door Mejuff. Haack.
8. Liederen van Kalliwoda, met de Hollandsche woorden van Foppe; door den Hr. W. P. de C. Vrugt.
9. Ouverture Abrahams Opfer, van Lindpaintner.

De aanvang is ten 7 ure; de entree f 1.50. Zijnde ook kaartjes te bekomen bij S. B. Hoevers in de Lijnmarkt.

(280) * * ROBERT NATAN heeft op den 29. Januarij 1836 aan Heeren Burgemeester en Wethouders der Stad Utrecht ter vertaling in het Nederduitsch vertoond:

FRANZ KARL NÄGELÉ, Lehrbuch der Geburtshilfe für Hebammen; zweite, vermehrte und verbesserte Auflage, mit einem Kupfer. Heidelberg 1833.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 30. Januarij 1836.

NEDERLANDEN.		OOSTENRIJK.	
pCt.	Gebt.	pCt.	Gebt.
Werk. Schuld 2½ 55½ a 3	55½	Obl. Goll & C. 5 101½ a 2	
dito 5 103 a 4	103½	dito 4 93½ a 4	
Uitgest. dito 1½ a 1½	1½	Certificaten 2½ 61½ a 2	
Kanshilletten f 24½ a 2	24½	Oblig. Metal. 5 99½ a 2	99½
Amors. Sijnd. 4½ 95½ a 6½	96	dito 2½ 57½ a 8½	
dito 3½ 79½ a 80	79½	Bank-Actien 3/1640 a 50	
H. Maats. resc. 4½ 123½ a 4½	124½	Aand. Fl. 500 - 710 a 13	711
dito Neg. 1835 4½ 102½ a 3		dito 250 4 - 430 a 2	
FRANKRIJK.		dito 100 - 250 a 60	
op de Rescont. 3 80 a 2		NAPELS.	
RUSLAND.		Certificaten 5 93 a 1	
bij Hope & Co. 5 104½ a 5½	105	dito in Napels 5 94 a 1	
dito 1828 a 295 - 184½ a 6½	100	dito in Londen 5 101 a 2	
Ins op 't Grb. 6 69½ a 2	69½	DENEMARKEN.	
dito Certific. 6 70½ a 2	70½	in Londen 3 77½ a 4	
dito in Londen 5 101½ a 2½		POLEN.	
dito in Hamb. 5 99½ a 100		Aandelen f 124½ a 5½	
d. Neg. 31 en 33 5 96½ a 2	96½	GRIEKENLAND.	
PRUISSEN.		in Londen 5 24 a 6½	24½
in Londen 4 101½ a 2		dito Coupons f 4½ a 5	4½
dito Aand. f 105½ a 6		Brax. in Lond. 5 86½ a 7	
SPANJE.		Col. in dito 6 20½ a 2	26½
Neg. 1835 Ard. 5 48½ a 50	49½	dito Coupons f 5 a 5½	5½
Deferred 25½ a 2		Peruanen 6 20½ a 1½	21
Passive 16½ a 2	16½	dito Coupons f 4½ a 2	4½
Uitg. Schuld 19 a 2	19½	Mexican. L 100 6 35 a 6	

(Na de Beurs.) In onze Binnenlandsche fondsen ging heden weinig om; dezelve hebben zich bijna geheel op hun standpunt van gisteren gesouteneerd.

Het beduidend lagere merk der Ardoins van Parijs van eergisteren is hier op dat fonds zonder invloed gebleven door de vastheid, welke de Antwerpsche Beurs van gisteren daarin vertoonde. De koersen hebben dan ook sedert gisteren niet gevarieerd. In Ardoins was eenige omzet; in de overige is bijna niets gedaan, en ook deze hebben sedert gisteren geene prijsverandering ondervonden.

Utrecht den 23. Januarij 1836.

Financiëkamer, ten Stadhuize te Utrecht

almer.

Utrecht, den 30. Januarij 1836.

voornoemd.

den Griffier van het Vrederegerecht, 2de kanton Utrecht, verkoopen:

worden aangewezen.

voren te bezichtigen zal zijn.

Keuken en verdere gemakken; — te aanvaarden 1. Mei 1836, en

gen bij den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

van Bieren verkrijgbaar, onder belofte eener prompte bediening.

reizen.

Amsterdam kunnen aankomen.

Eindhoven, Dordrecht of Rotterdam, en zoo ook omgekeerd.

op nieuw in hunne gunst.

Voortgezet worden.

ning mij hun vertrouwen waardig te maken.

de Waardpoort.

O. bij den Heer FLEMAN op de Nieuwe alhier.

VEEN EN ZOON alhier.

geene Betaling op gedaan zal worden, namens

(273) * * ROWLAND'S MACASSAR - OLY.

grond legt, tot een heerlijk hoofd met haar.

Witters: want on het berigt staat:

zenden niet van goetkoop.

WALLBORN

stelling van eenen jeugdigen bleef.

Het bevestigt de heid en het moment, maar de eerste uitdrukking

vracht, ingesloten.

geschikt voor den mond. Prijs 2 sch. Od. per doosje.

ROWLAND'S ALSANA EXTRACT:

van de " & " let op, dat, gij ~~naar~~ het Rechts vraagt.

van de "8." Let op: dat wij naar *Benlende* vraagt.

TE. UTRECHT, RIJ. L. E. BOSCH & Co.